

O C E N A
STANU ZABEZPIECZENIA
PRZECIWPOWODZIOWEGO
POWIATU ŚREMSKIEGO

Śrem, kwiecień 2025 rok

OCENA
dotycząca stanu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego
na terenie powiatu śremskiego.

Rzeka Warta jest rzeką niziną, lewostronnie obwałowaną od mostu kolejowego Rogusko-Solec po Śrem-Wójtostwo, a samo miasto Śrem chronione jest przed zalaniem tak zwanym obwałowaniem opaskowym prawostronnym o długości łącznej 9,94 km, administrowanym przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

Długość koryta rzeki Warty, przepływającej przez powiat śremski na odcinku od mostu kolejowego Rogusko – Solec do m. Śrem, wynosi 38 km. Cały ten odcinek jest chroniony przed podtopieniami wałami p. powodziowymi o długości łącznej 37,17 km. W związku z tym, że jest to rzeka nizinna dla służb przeciwpowodziowych jest rzeką „przewidywalną”, pozwalającą z wyprzedzeniem kilkudniowym przewidzieć stany oraz przepływy wody i w odpowiedni sposób do zagrożeń uruchomić ludzi i środki, celem organizacji ewentualnej akcji przeciwpowodziowej.

W związku z nizinnym charakterem rzeki Warty wezbrania następują w stosunkowo wolnym tempie, ale i też opadanie trwa bardzo długo nawet 6-7 tygodni.

Na terenie powiatu śremskiego długość obwałowań objętych działalnością Nadzoru Wodnego w Śremie wynosi 37,17 km z tego:

- na terenie gminy Śrem 16,26 km;
- na terenie gminy Książ 20,910 km.

Wały wzdłuż rzeki Warty zaliczane są do III klasy, a Kanał Ulgi w Śremie zaliczany jest do klasy II budowli hydrotechnicznych. Objęte są stałą obserwacją oraz nadzorem eksploatacyjnym. Wały przeciwpowodziowe na terenie powiatu śremskiego wybudowane zostały w okresie międzywojennym i powojennym w latach 50-tych i 70-tych. Kilkudziesięcioletni okres eksploatacji bez wykonywania prac związanych z modernizacją spowodował w znacznym stopniu ich zdekapitalizowanie.

Na łączną długość administrowanych wałów wynoszącej 37,17 km do modernizacji zakwalifikowano wały wraz z budowlami na długości 22,302 km. W latach 2000 - 2017 wykonano roboty modernizacyjne i utrzymaniowe na wałach przeciwpowodziowych rz. Warty na długości 17,302 km w odcinkach:

- a) w latach 2000-2001 Łęzek- Zaborowo na długości 7,405 km;
- b) w roku 2015:
 - lewostronny wał Wójtostwo-Łęzek na długości 4,70 km;
 - pompownię Śrem-Wójtostwo na Kanale Grzymisławskim w km 0+050 wału. Pompownia Wójtostwo w okresach podwyższonych stanów wody w rzece Warcie powodujących zamknięcie klapy zwrotnej, ma za zadanie przerzut przez wał przeciwpowodziowy z zawała wód pochodzących z zlewni kanału Pysząca i jeziora Grzymisławskiego, a tym samym chroni grunty rolne oraz wieś Pyszącą przed podtopieniami.
 - lewostronny wał rz. Warty w m. Śrem na dł. 0,697 km;
 - prawostronny wał rz. Warty w m. Śrem na długości 0,900 km.
- c) w roku 2016 prawostronny wał rz. Warty na odcinku Śrem – Kawcze na długości 3,60 km.

Dla całkowitego zaspokojenia potrzeb w zakresie zabezpieczenia wałów przeciwpowodziowych na terenie powiatu śremskiego pozostaje ich modernizacja na odcinku Sroczewo – Solec na długości 5,00 km.

Wały przeciwpowodziowe na terenie powiatu śremskiego corocznie objęte są dwukrotnym koszeniem:

- a) odcinek rzeki Warty na dł. 37,137 km;
- b) odcinek Kanału Ulgi w Śremie.

W 2019 przeprowadzono inwestycje pn. „Likwidacja wyrw na prawym brzegu rzeki Warty w km 295+600 - 296+000 poprzez remont ostróg w miejscowości Mechlin województwo wielkopolskie”.

Z uwagi na narastające problemy związane z podtopieniami użytków rolnych Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu w dniu 31.03.2023 r. wydał Decyzję nr WST.6401.66.2023.MT.3 w sprawie zezwolenia na wykonywanie czynności podlegającej zakazom w stosunku do bobra europejskiego na ciekach wodnych zarządzanych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Bez zbędnego każdorazowego wydawania decyzji, w okresie od 1 marca do 15 kwietnia oraz od 1 sierpnia do 31 listopada każdego roku do 31 grudnia 2025 r. Zdecydowanie skraca to czas występowania podtopień oraz zniszczeń w uprawach.

W 2024 roku na terenie powiatu śremskiego wykonano bieżące prace konserwacyjne w następującym zakresie:

1. Cieki Skarbu Państwa

Konserwacją objęto następujące cieki :

- a) Kanał Szymanowo - Grzybno w km 0+000 – 19+400 na którym przeprowadzono:
- wykoszenie porostów ręcznie ze skarp porost gęsty twardy (obustronnie),
 - wygrabienie wykoszonego porostu,
 - rozbiórka przetamowań poprzecznych w dnie - kamienie i ziemia,
 - hakowanie przy zarośnięciu powierzchni lustra wody,
 - ręczne wycinanie krzaków i drzewek oraz obcinanie gałęzi.
- b) Kanał Tesiny - Orkowo w km 0+000 – 14+800 oraz kanał obiegowy w km 0+000-2+710 na którym przeprowadzono:
- wykoszenie porostów ręcznie ze skarp porost gęsty twardy (obustronnie),
 - wygrabienie wykoszonego porostu,
 - rozbiórka przetamowań poprzecznych w dnie - kamienie i ziemia,
 - hakowanie przy zarośnięciu powierzchni lustra wody,
 - ręczne wycinanie krzaków i drzewek oraz obcinanie gałęzi.
- c) Kanał Kadzewski w km 0+000 – 3+000, na którym przeprowadzono:
- wykoszenie porostów ręcznie ze skarp porost gęsty twardy (obustronnie),
 - wygrabienie wykoszonego porostu,
 - rozbiórka przetamowań poprzecznych w dnie - kamienie i ziemia,
 - hakowanie przy zarośnięciu powierzchni lustra wody,
 - ręczne wycinanie krzaków i drzewek oraz obcinanie gałęzi.

Wartość robót związanych z konserwacją cieków wyniosła: 285 357,60 zł.

2. Wały przeciwpowodziowe rz. Warty dwukrotnie wykoszone na długości 37,137 km tj. w 100% na odcinkach:

Etap I - Wał Łęzek – Solec	17,085 km
Etap II - Wał Wójtostwo – Łęzek	9,870 km
Etap III - Wał prawostronny Śrem	4,787 km
Etap IV - Wały przy pompowni Śrem	0,691 km
Etap V - Wały Kanału Ulgi w Śremie	<u>4,740 km</u>
razem:	37,173 km

Wartość robót na wałach przeciwpowodziowych wyniosła: 163 478,20 zł.

3. Eksploatacja i utrzymanie urządzeń wodnych

Prace eksploatacyjne i utrzymaniowe na terenie całego administrowanego przez NW Śrem terenu (48 obiektów) wartość robót w 2024 r. wyniosła 315 863,88 zł

4. Prace awaryjne

- Pompownia Wójtostwo roboty naprawcze w związku z osiadaniem gruntów;
- Zabezpieczenie dachu na budowli upustowej pomiędzy zbiornikiem A i B;
- Remont przepustów wałowych rz. Warta;
- Oczyszczenie zbiornika wyrównawczego przy Pompowni Zaborowo;
- Usuwanie tam bobrowych na Kale Szymanowo–Grzybno, Kanale Dobczyn–Chrzastowo, Kanale Tesiny-Orkowo.

Wartość prac awaryjnych w 2024 r. wyniosła: 224 585,37 zł

Łączna wartość prac wykonanych na terenie powiatu śremskiego w roku 2024 wyniosła **989 285,05 zł.**

Dodatkowo na rzece Warcie na odcinku administrowanym przez PGW WP Nadzór Wodny w Śremie wykonano:

- Prace nurtowe– trałowanie, sondowanie, usuwanie przeszkód;
- Usuwanie powalonych drzew z koryta rzeki Warty;
- Codzienny monitoring stanów wody oraz zjawisk lodowych.

W 2025 roku Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Zarząd Zlewni Wód Polskich w Poznaniu przeprowadzi w związku z potwierdzonym finansowaniem wykoszenie wszystkich administrowanych wałów przeciwpowodziowych na terenie powiatu śremskiego. Zgłoszono również, jako działania priorytetowe do wykonania w roku 2025, prace konserwacyjne na wszystkich ciekach administrowanych przez Nadzór Wodny w Śremie. Prace te zostaną wykonane po uzyskaniu potwierdzenia ich sfinansowania.

Do zadań nadzoru należy m. in.: utrzymanie, eksploatacja oraz okresowa kontrola cieków i urządzeń wodnych w ilości: wały przeciwpowodziowe rzeki Warty (68,058 km), pompownie (5 szt.), jazy (7 szt.), przepusty z piętrzeniem (22 szt.), zastawki (12 szt.), zbiorniki wodne (2 szt.), slip (1 szt.), wizje terenowe oraz kontrole związane z pracami eksploatacyjnymi, konserwacyjnymi, podtopieniami, prowadzonymi postępowaniami administracyjnymi, wycinką drzew i wiatrołomów, kontrola zarybień, usuwaniem tam bobrowych (1 marca-15 kwietnia; 1 sierpnia-30 listopada) i zatorów z koryt cieków.

Ponadto Nadzór Wodny w Śremie wykonuje prace związane z utrzymaniem szlaku żeglownego: codzienny monitoring stanu wody, zjawisk lodowych, sondowania, trałowania, usuwanie przeszkód, oznakowanie szlaku.

KIEROWNIK
NADZORU WODNEGO
Agnieszka Kowalczyk
Agnieszka Kowalczyk